

Hvordan kan vi forstå unges motivation og arbejde med at skabe den?

v. Mette Pless og Noemi Katznelson,
Center for Ungdomsforskning, AAU

- Uddannelsesfeltet flyder over i målinger, opgørelser og undersøgelser der fokuserer på udbytte
- Høj grad af fokus på mangeltænkning hos unge i mange undersøgelser (fokus på frafald, omvalg, manglende faglige forudsætninger osv)

Ambitionen for os og Egmont har været:

- Løfte de unges perspektiv ind i debatten om skolen og fritidslivet
- Fokus på hvad der kan understøtte de unges motivation og læringslyst
- Give anledning til et konstruktivt blik på unge og deres læring

Forskningsspørgsmål:

- Hvad skaber motivation for læring blandt (forskellige grupper af) unge i udkolingen?
- Hvordan kan vi understøtte unges motivation for læring?

Forskningsdesign:

- Spørgeskemaundersøgelse blandt elever i udkolingen på 21 skoler over hele landet (1050 elever har besvaret)
- Casestudier på 6 skoler (1 ungdomsskole, 3 folkeskoler, 1 privatskole, 1 efterskole)
- Forskningssamarbejde med UCC, 8 lærere fra 4 skoler

Motivation i krise eller forandring?

Den årlige trivselsmåling (UVM 2015) viser:

- 26 % svarer at undervisningen er tit eller meget tit er spændende, 52 % engang imellem, 23 % sjældent eller aldrig
- 29 % er enige i at undervisningen giver dem lyst til at lære mere, 48 % er hverken enige eller uenige
- 34 % oplever tit eller meget tit, at undervisningen er kedelig, 54 % svarer engang imellem

Vores fokus er 'motivation i forandring'

3 historiske forandringer:

- Mindre afstand ml. forældre/voksnes liv og de unges
- Mindre hierarki ml. forældre/voksne og unge – de voksne har ikke altid ret
- Børnene/de unge er i mindre grad objekter for de voksnes handlinger – de er i højere grad selvstyrende subjekter

Konsekvenser for skolen:

- Nye lærer, forældre og autoritetsroller
- En daglig kamp for at vinde relationen og den faglige opmærksomhed
- En stadig større udfordring er at mobilisere elevernes selvdisciplin og selvmotivation

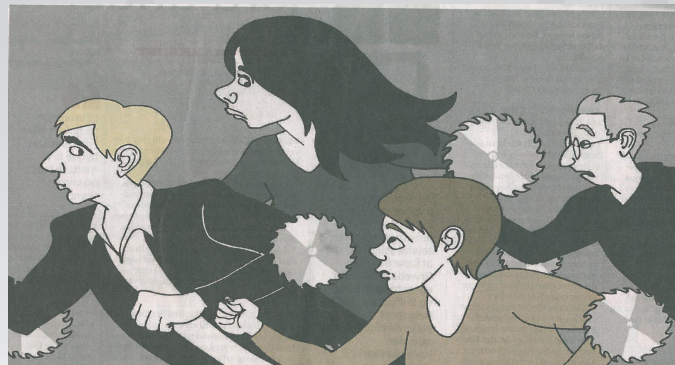
Fører til at relationskompetencen hos de voksne bliver vigtigere

En præstationsorienteret kultur vinder frem

- Hastighedsoptik på unge i uddannelsessystemet
- Præstationsorienteret kultur fremfor læringskultur

”Man burde jo arbejde for at blive klogere, men man arbejder jo egentlig for at få en god karakter.”

(pige i gymnasiet)

De 'overpræsterende'

Klarer sig godt i uddannelsessystemet, men stiller store krav til sig selv, og risikerer at 'gå ned' med stress

De 'afkoblede'

Stærkt skoletrætte. Flere er helt stået af uddannelsessystemet og har svært ved at se en vej videre

Udskolingsårene spændt ud mellem skolen og 'at ha det sjovt'

*Uddannelsen påvirker meget ens fremtid. Hvis man gerne vil have et **godt liv**, så skal man tage sig sammen i hvert fald i de sidste tre år af ens folkeskole. For hvis man ikke gør, så ender det helt galt for en selv. Måske ender man som en der får **kontanthjælp**.*

(dreng 1, fremtidsstil, Cefu 2015)

Vi unge bliver hele tiden fortalt at vi skal nyde vores liv nu, og have det sjovt. Samtidigt bliver vi så også fortalt at vi skal blive voksne og tage ansvar for vores liv. Jeg har det sådan lige nu, at jeg gerne vil have det sjovt. (dreng 2, Fremtidsstil)

- I udskolingen aktualiseres 'meningen' med skolen
- Identitetsforhandlinger: Modstrid mellem at være en 'god elev' og en 'rigtig ung' ?

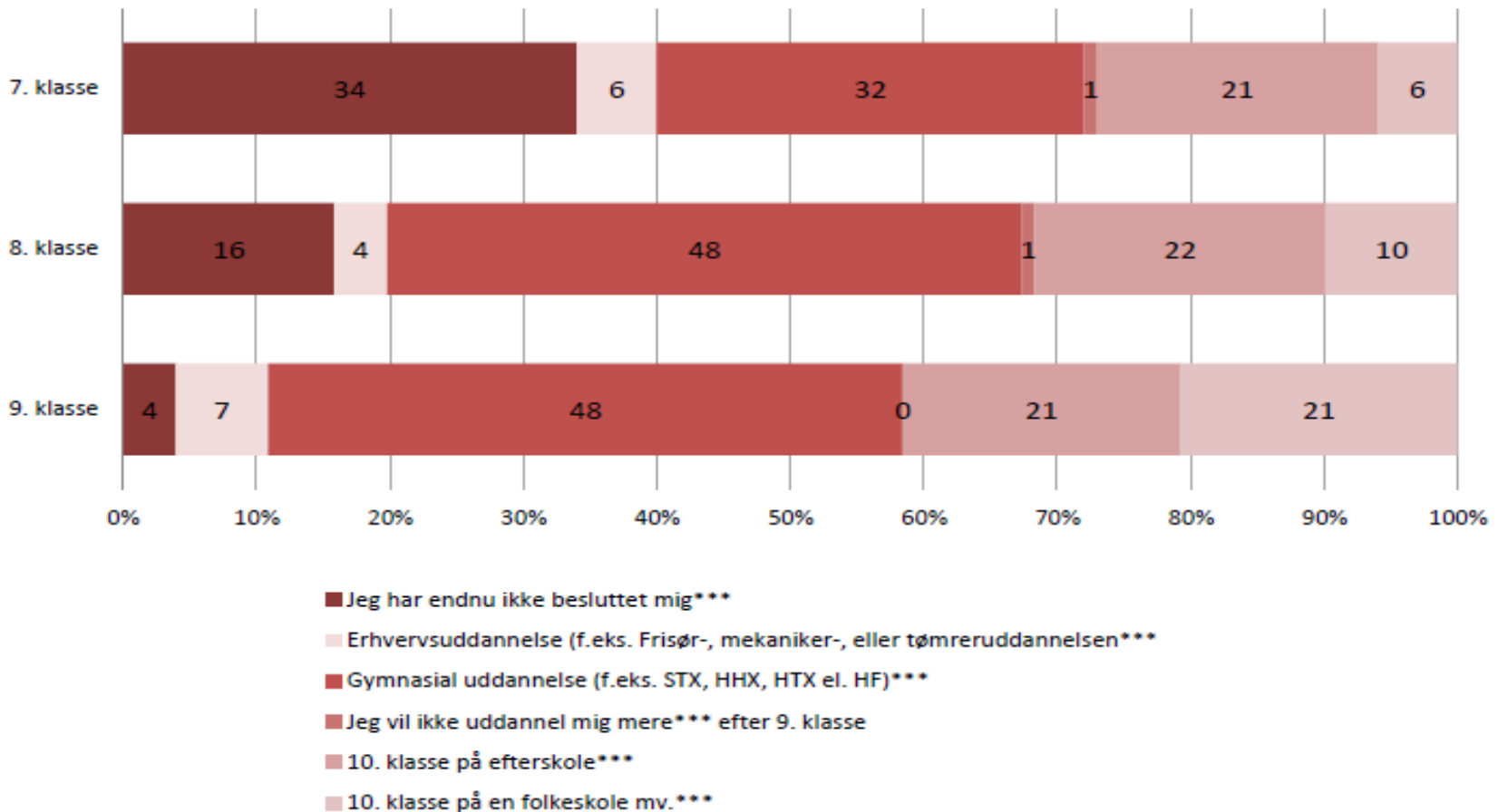
- **Folkeskolemæthed:**

‘skolen, den har ligesom altid været der...’

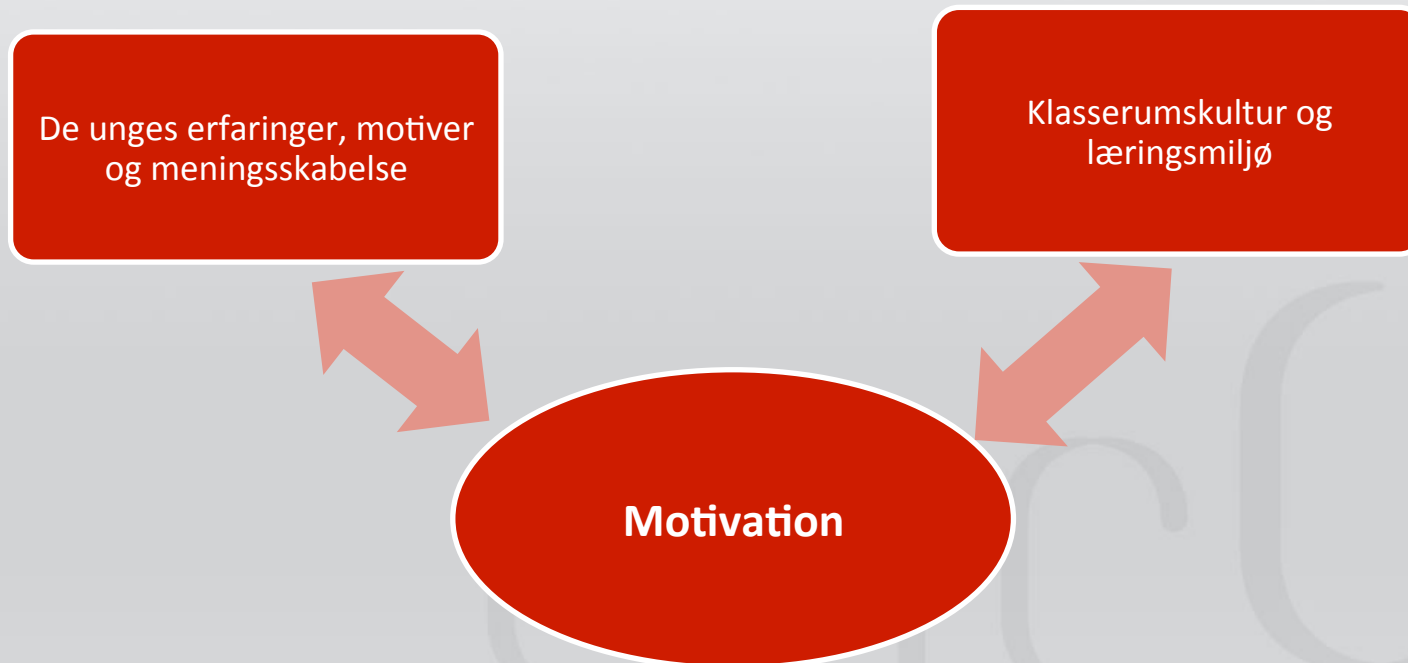
- Afgangsprøverne tydeliggør meningen med skolen og varsler en alvor
- Virker motiverende for nogen, og det modsatte for andre
- Fare for dramatisering af risikoen i overgangen og valget

Det første uddannelsesvalg nærmer sig

Hvilken uddannelse vil du starte på efter 9. klasse?

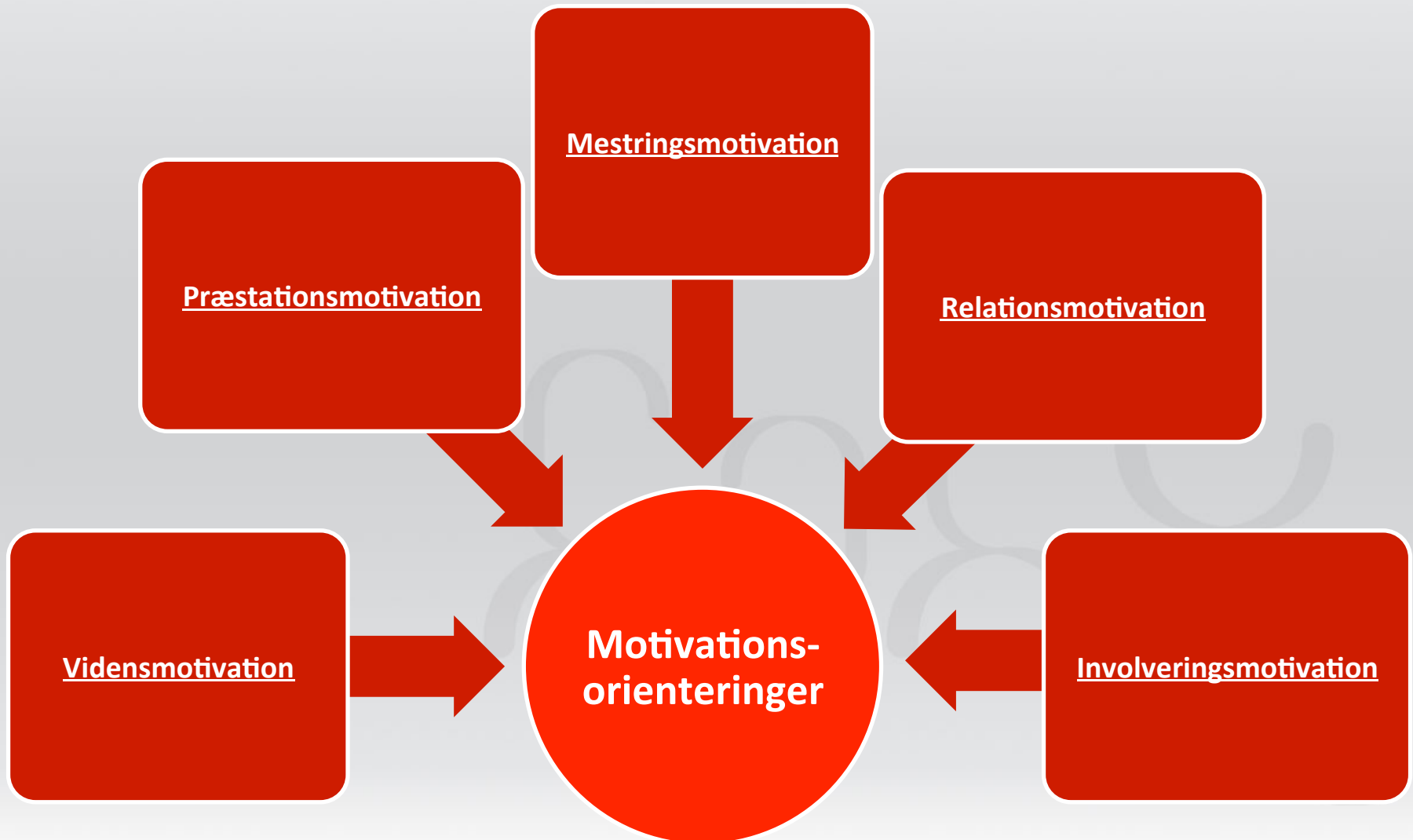

Hvordan kan vi forstå og begrebssette motivation?

- ⇒ Motivation er ikke *forudsætningen* for læring. Det skal snarere forstås som et *resultat* af det, der foregår i skolen
- ⇒ Fokus på de unges orienteringer og motiver for deltagelse – og for det modsatte
- ⇒ Hvilke læringsorienteringer dominerer i de udd.sammenhænge de unge indgår i?
- ⇒ Hvilke motiver og praksisser understøttes i skolen og hvilke udgrænses?

Motivationsorienteringer i udskolingen

Handler om

- Nysgerrighed, videbegær
- Optagethed af omverdenen – og ikke mindst ‘mig selv’ i verden
- Koblinger til hverdagsbrug

Udfordringer

- Manglende koblinger
- Interesse som ‘krav’

- Jeg kan godt lide fysik og kemi og sådan noget med spændinger og elektricitet og diverse ting. **Det er bare den måde verden er bygget op.** Så synes jeg også det er spændende at lære. (dreng, 8. klasse)
- Jeg ved én ting, at i gamle dage så var det, at man ikke kunne lide de sorte og sådan noget. **Jeg synes, at man kan lære, at man skal se, hvordan det var i gamle dage. Jeg kan bedre lide det, der er nu, end gamle dage.** (dreng, ungdomsskole)

Handler om

- Social sammenligning og konkurrence
- Optagethed af at gøre det godt (bedst)
- Fokus på at demonstrere kompetence

Udfordringer

- *skoleudmattelse* (de fagligt stærke, som presser sig selv), og *de-motivation* (de elever, som ikke oplever at mestre (karakter)kravene)

- Igen det der lidt, jeg kan godt lide at blive kendt som den kloge og konkurrence-menneske. Vi er nogle som har fået det image at vi er kloge. Og så er det folk der kommer og er sådan: "Hjælp mig", nogle gange. (dreng, 8. kl.)
- Ja, lige nu der ligger jeg faktisk i front i klassen lidt, sammen med et par af de andre. Det er jo meget dejligt at være blandt de kloge. (...) Det er altid vigtigt for mig at gøre det så godt, jeg kan. Og så skal det helst være godt, det jeg kan. Så det tog mig lidt tid sådan, min mor fortalte mig det et par gange; det var ok hvis jeg ikke fik et 10 tal og altså man har jo bestået med 02 og sådan noget. (Pige, 9. kl.)

Handler om

- Progression – at den enkelte rykker sig
- Forudsætninger for og forventninger om mestring
- Adgang til feedback og støtte

Udfordringer

- Opgivenhed
- Mangel på mestringsforventninger

Det (med karakteren) betyder meget, altså man føler det er rart når man rykker op, sådan, så bliver man helt glad sådan: 'Ja, jeg er blevet bedre til det her'. (pige, 9. klasse)

• *Int: Hvad betyder det når man interesserer sig for et fag?*

Altså, man vil faget mere. Det er fx når vi har tysk og engelsk, som jeg ikke er så gode til. Det er sværere for mig. Det er hårdere, så er jeg slet ikke motiveret til at have de fag. Men jeg prøver bare at være så godt med som jeg kan. Nogen gange føler jeg det er fint nok, andre gange så vil jeg bare, væk (pige, 9.kl)

Handler om

- Oplevelse af at høre til
- Meningsfulde relationer – både fagligt og socialt
- Klasserumskultur og det sociale klima på uddannelsen

Udfordringer

- Relationsmotivation kan ikke stå alene
- At finde balancen mellem det relationelle og det 'faglige'

Lene, hun er også god. Det er lidt mere på det personlige plan, hvor man kan snakke om private ting. Det derhjemme og sådan nogle ting..., vi får mere respekt for dem. Hvis de så er seriøse, så kan vi godt høre efter, for hvis man så har et godt forhold til dem, så vil man heller ikke have at de blive irriterede over at vi ikke gider at høre efter. (pige, 9. klasse)

...

I: Hvor meget betyder det her med vennerne (for skolelivet)?

Flere: Meget

Dreng: ALT (elever, 7. klasse)

Handler om

- Åbne læreprocesser
- Eksperimenter
- Kreativitet
- Medskabelse/samskabelse

Udfordringer

- Snæver læringsforståelse – læring er det man kommer op i til eksamen
- Manglende sprog for ‘anderledes’ læreprocesser
- Underviserens fokus – *teaching to the test*

Vi fik lov til at komme ud i grupperne og så stod der at vi skulle finde ud af det. Vi skulle lave sådan nogle test med sådan noget radioaktivt noget kunne gå igennem hvad og hvor meget det var radioaktivt, det skulle vi så måle. Jeg synes det var sjovt nok, for **vi skulle selv lave det jo og så selv finde ud af det** og lære noget om det som en gruppe. (dreng, 9. klasse)

Generelt om motivationsorienteringerne

1. Forskellige motivationsorienteringer kan gøre sig gældende på samme tid
2. Motivationsorienteringerne er foranderlige over tid og kontekstafhængige
3. Vi skelner ikke mellem god og dårlig motivation, men der kan være ubalance i vægtningen mellem de forskellige motivationsorienteringer

- Fokus på motivation handler om at løfte elevperspektivet ind i debatten og den pædagogiske praksis
- Modellen skal bidrage til refleksion og inspiration for fagprofessionelle – og er ikke tænkt som endnu et redskab til den ‘pædagogiske værktøjskasse’
- Bekymrende hvis motivation bliver til ren styringsteknologi eller konkurrenceparameter